

Fen Müdürü (Kamuran) (Orhan Kemal'in "Murtaza" adlı Romanı) Uyumsuz

Karakter Kendisi işçilerin dünyasına uzak olan Fen Müdürü Kamuran Bey, çalıştırdığı işçilere mesafeli ve bencil davranır. İkiyüzlü ve çıkarıcıdır. Duyguları ve ahlaki değerleri taşımayan adam, yozlaşmış biridir. Mahallenin şikâyetçi olduğu diktatör Murtaza'yı Emniyet amirinden isteyerek kendi fabrikasında gece kontrolörü yapmak ister. Murtaza'yı Donkişot benzetmesi ise dalgaya alan Fen İşleri Müdürü, Murtaza'nın disiplinli yanından faydalanmayı amaçlar. Hangi parti başa geçecekse onun yanlısıdır. Kendisi pavyonlara gidip konsomatrislerle takılan, içmeyi seven müdür fabrika işlerini sağlama almak için Nuh'u da Murtaza'yı kullanır.

Aktiviteler Gece geç saatlere kadar pavyonlarda eğlenir, içki içer. Aslan heykelli büyük bir köşkte yaşayan Fen müdürü bazı geceler bahçesinde toplantılar düzenler, ziyafet verir, şehrin ileri gelenleri ile birlikte eğlenir. Bazı geceler konsomatrisler yüzünden ettiği kavgaları bir arkadaşına mektupla yazarak anlatır ve kendini övmek ister.

ÖRNEK ANILAR

Uyanık Emniyet müdürünün Murtaza'nın disiplininden şikâyetçi olduğunu bildiği halde ona fabrikasında iş vererek insanları daha çok çalıştıracağına inanır. Murtaza ile her ne kadar Donkişot gibi komik adam diye dalga geçse de onunla iş için konuşurken güveniyormuş gibi konuşur ki Murtaza daha cesaretle işini yapsın: "Evet," dedi, "ustalar... Onlar işçiden de beterdir, ama sen gene de yüzlemeye bakma. Gördün ki bir usta yerinde yok, hangisi olursa olsun, usullacık mimle, sabahleyin bana..."

İkiyüzlü Hemşerisi Nuh'u Murtaza gelince geri plana atan Fen müdürü her iki fabrika kontrolüne de başka konuşur. Murtaza'ya başka Nuh'a başka söyleyen Kamuran Bey, ikiyüzlü davranır: "Aç gözlerini Nuh," dedi. "Bu Muhacir oğlunu sana yardımcı diye aldık amma, asla güvenmek yok ona. Diyeceksin ki madem öyle, niye aldın? Doğru. Bile bile lades iste. Bu hırtı bana Emniyet Müdürü tavsiye etti. 'Bekçilikte üstüne vazife olmayacak işlere burnunu sokuyormuş. Senin oraya belki yarar, idare et,' dedi. Kıramadım. Mesele bu..."

Dalkavuk İnsanlarla ilişkisini kendi çıkar ve menfaatlerine göre yöneten Fen müdürü, fabrika ve kendi geleceği için Nuh'u geçiştirir ona gönlünü hoş tutacak şeyler söyler. Zira Nuh onun bağlı bulunduğu Demokrat parti ile yakın ilişkiler içindedir: "Yoksa senin kesip attığın tırnağa böyle bir değil, bin Muhacir oğlunu değiştiresem şerefsizim!"

Dalgin Gece geç saatlerde yatan, akli eğlencelerinde olan Fen müdürü çoğu zaman dediklerini unuttur ve dalgınlığı nedeni ile masasında aradığı şeyleri bulmakta da zorluk çeker: "Kafa meşgul oldu mu," dedi, "insan bakıyor, göremiyor. Demin senin ne istediğini birdenbire anlamadım. Nah, buldum aradığım kâğıdı. Bu cenabeti arıyordum, kafamı karıştırmıştı."

Bencil On yıldır birlikte çalıştıkları Nuh'a ve diğer ustalara karşı Murtaza sayesinde dolan Fen müdürü kimsenin çalışmadığını işini savsakladığını öğrendikçe Murtaza'ya daha çok güvenir ve onu diğerlerine karşı korur. Çalıştıkları katı kurallara rağmen diğerlerinin ne istediğini ve düşündüğünü önemsemmez: "Sus" dedi, "sus! Gülü tarife ne hacet? Ne çiçek olduğunuzu bilmiyor muyum yıllardır? Herifi fabrikadan attırmak için çevirmediniz dolap kalmadı. Ama sunu iyi bilin ki, bu fabrikaya mutlaka bir Murtaza lazım. Bu olmazsa bir başkası."